

VERSLAG GESPREK MET MINISTER PLASTERK OP 26 MEI 2008

Bijna een uur duurde het derde gesprek tussen minister Plasterk en de Cultuurformatie. Na afloop was de stemming binnen de delegatie uitstekend. De gemaakte afspraken lijken goed voor de sector en de open sfeer bevestigt dat we groeien naar nieuwe verhoudingen tussen overheid en sector.

De delegatie bestond uit: Jet de Ranitz, Doreen Boonekamp, Ties Hilgers, Peter IJzerman, Victor Moussault, Henk Scholten, Janneke van der Wijk, Bert Holvast en Mirte Eggenkamp. Herman Leisink had zich vanwege ziekte op het laatste moment moeten afmelden en Mavis Carrilho moest helaas ook verstek laten gaan.

1. HET ADVIES CULTUURPROFIJT WORDT ZORGVULDIG UITGEVOERD

De instelling en taakopdracht van de Commissie Cultuurprofijt is voortgekomen uit de eerste twee gesprekken tussen de Cultuurformatie en minister Plasterk. Na in dit gesprek nogmaals verschillende uitvoeropties op effecten te hebben verkend, zijn we het er over eens dat het traject voor de uitvoering van de adviezen van de Commissie Cultuurprofijt er nu goed uitziet.

De doelen voor 2012 staan voorop

De minister geeft aan dat de 10 miljoen bezuiniging onafwendbaar is en dat hij hecht aan implementatie van het advies Cultuurprofijt in deze kabinetsperiode. Van onze kant wordt opgemerkt dat het erg jammer zou zijn als Cultuurprofijt wordt geïdentificeerd met bezuiniging. De suggestie om de bezuiniging van 10 miljoen niet in één keer door te voeren neemt de minister over. Het staat nu definitief vast dat het investeringsbudget van 15 miljoen volledig beschikbaar is in 2010 (en deels ook al in 2009 gebruikt kan worden). Dit biedt alle instellingen een kans om het gekorte bedrag terug te verdienen door gebruik te maken van het nieuwe matching- en stimuleringsprogramma. Als het matchingprogramma goed werkt kunnen de instellingen vanaf 2010 over een ruimer budget beschikken.

Het aanbod van de Cultuurformatie om er voor te zorgen dat er vanuit de sector zelf een voorstel komt over hoe het 5 miljoen stimuleringsbudget het beste operationeel kan worden gemaakt, neemt de minister over. Ook het matchingsbudget (door het departement nader in te vullen) zal eenvoudig en bureaucratiearm worden ingericht.

Het aanbod van de minister aan de sector om samen met het departement te werken aan een invulling van de nieuwe normering (per deelsector?) gebaseerd op het specifieke verdienvermogen van individuele instellingen is een complexe opdracht die de Cultuurformatie van harte en met positief advies voorlegt aan meerdere partners en organisaties in het veld. Wil de roep om maatwerk realistisch beantwoord kunnen worden en niet onbedoeld uitlokken tot allerlei nieuwe administratieve lasten en departementale bemoeienis met de huishouding van instellingen, dan doet de sector er goed aan de koe zelf bij de horens te vatten.

De minst kwade

Niet alle standpunten van beide partijen werden overgenomen. Beide vinden 'de kaasschaaf' - een generieke korting voor alle instellingen - een onsympathiek instrument en beide hadden graag gezien dat het advies van de Commissie Cultuurprofijt nu al kon worden gebruikt, bij bijvoorbeeld de precieze invulling van de bezuinigingstaakstelling van 10 miljoen. Maar alle ambtelijke rekenexercities laten zien dat onverkorte toepassing per 1 januari 2009 het levensgrote risico in zich houdt dat een aantal instellingen omvalt. 'En daar wordt niemand beter van', aldus minister Plasterk. En nu de minister aangeeft geen mogelijkheid te zien om de oorspronkelijke taakstelling van 50 miljoen, al verlaagd naar 10 miljoen, nog verder te verlagen, wordt onderkend dat dan een generieke korting de minst kwade oplossing lijkt. Door pas in 2010 de bezuiniging geheel te effectueren wordt inderdaad de pijn verzacht.

Een gedeelde zorg blijft dat elke generieke korting door goed presterende instellingen kan worden beleefd als een negatieve prikkel: 'nu halen wij al zoveel eigen inkomsten op en worden we toch gekort'. Wedijver bij het verwerven van nieuwe inkomsten is op zich prima, maar niemand wil het gevoel hebben van een verliezer te verliezen. De minister overweegt deze beleidslijn naar deze instellingen aanvullend te communiceren.

De minister geeft aan dat niet alle problemen en wensen van deze instellingen, veelal de (internationale) boegbeelden, in het kader van Cultuurprofijt geadresseerd hoeven te worden. Van onze kant wordt verhelderd dat het niet bereiken van hoge eigen inkomsten niet altijd betekent dat de instelling niet haar best gedaan heeft of haar verdienvermogen onvoldoende heeft uitgebaat. De context en situatie zijn per instelling zo verschillend dat nuancering ook hier gepast is.

Naar een convenant?

Het gesprek over Cultuurprofijt wordt afgesloten met de conclusie dat een gefaseerde uitvoering moet samengaan met het nemen van heldere besluiten over wat we aan het eind van deze cultuurnotaperiode bereikt willen hebben. Over wat er in 2012 wel of niet als verplichting geldt, moet niet lang onduidelijkheid blijven bestaan willen we energiek en breed gedragen dit ontwikkel- en leerproces samen met de overheden in kunnen gaan.

Een mogelijkheid is om nog dit jaar toe te werken naar een convenant tussen de sector en de minister, met daarin verwoord wat de sector in 2012 bereikt wil hebben en welke rolverdeling met de overheid daarbij hoort. Dit is een aanpak die heel goed aansluit bij de toonzetting en inhoudelijke lijn van de gesprekstafette van de Cultuurformatie over de organisatie van de sector, die onder leiding van SER-voorzitter Alexander Rinnooy Kan van start ging. Deze ambitie vereist uiteraard zelforganiserend vermogen bij de sector.

2. HET AANHALEN VAN BANDEN MET ANDERE DOMEINEN

Veel drama bij de NPO

De minister verwacht veel van de extra middelen die hij beschikbaar heeft gesteld voor een nieuw Nederlands drama bij de publieke omroep. Ook theatergezelschappen moeten daar de vruchten van plukken en samenwerking tussen NPO en het culturele veld wordt er door gestimuleerd.

Ook vanuit de Cultuurformatie geven we aan dat er sprake is van een opleving van de wederzijdse liefde tussen het culturele veld en de (publieke) omroepen / media maar dat deze nog te vaak vrijblijvend is. Afspraken, op bijvoorbeeld het niveau van de NPO, helpen niet voldoende om samenwerking op niveau van de individuele omroep vooruit te helpen. Deze knapt nu nogal eens af op het heen-en-weerschuiven van auteursrechtelijke rekeningen en weinig begrip voor de uiteenlopende dynamiek en omgangsvormen in beide domeinen. Tegelijkertijd moet het bestaan van zelfstandige omroepen als een gegeven worden beschouwd, aldus Plasterk.

De minister geeft aan dat hij het voorstel van Commissie Cultuurprofijt om de directie Kunsten en de directie Media, Letteren en Bibliotheken samen te voegen, niet als een oplossing ziet voor meer synergie tussen cultuur en media. Hij zal met andere initiatieven komen om tot meer regie en afstemming te komen tussen het beleid van de directie Kunsten en de directie Media, Letteren en Bibliotheken. De Cultuurformatie gaat door met haar gesprekken met de omroepen en wanneer in dit collegiale samenwerkingstraject hobbels opspelen die om politieke besluiten of ambtelijke interventies vragen, zal dat de minister zeker gemeld worden.

Samenwerking met andere departementen

Het signaal dat het departement cultuur zich volgens de instellingen sterker moet manifesteren in programma's en projecten waarin ook andere departementen partner zijn, wordt de minister meegegeven. Met internationale samenwerking, de krachtwijken en de cultuurimpuls op het gebied van ruimtelijke ordening als voorbeelden.

Doordat OCW de miljoenen die vanaf 2008 vanuit het cultuurbudget worden bijgedragen aan cultuur in de brede scholen nauwelijks uitdraagt, wordt de *Impuls brede scholen, sport en cultuur* kabinetsimpuls onvoldoende erkend als een mooi middel om het maatschappelijk draagvlak voor kunst onder de jeugd te verbreden.

3. NAAR EEN STERKE CULTURELE SECTOR

De tijd is omgevlogen, na 45 minuten wil een ernstig kijkende man (de kamerbewaarder) de minister meenemen naar een ander gesprek.

Jet de Ranitz, onze delegatieleider, zorgt dat het geanimeerde gesprek wordt afgerond met goede afspraken over hoe het verder gaat. Wil het lukken om, niet alleen binnen de sector, maar ook bij de woordvoerders cultuur in de Tweede Kamer, draagvlak te creëren voor het idee van een convenant, dan is het nodig dat in zowel de berichtgeving van de minister naar zijn ‘achterban’ de Tweede Kamer als ook in de verslaggeving van de Cultuurformatie naar alle belanghebbenden in het veld, de conclusies en afspraken zorgvuldig verwoord worden. De Cultuurformatie zal de timing van haar berichtgeving afstemmen op het openbaar worden van de brief aan de Tweede Kamer.

Een mooie toetssteen

Desgevraagd geeft de minister aan dat een meer samenhangende en gemeenschappelijke representatie van de culturele sector niet alleen goed is voor de sector zelf maar dat dit ook van grote waarde is voor hem als minister en andere overheden. Wanneer vast gehouden wordt aan versnipperde belangenpatronen ziet hij weinig kans om met de sector tot zaken te komen. De samenwerking rond de implementatie van Cultuurprofijt lijkt ook de minister een mooie toetssteen om te zien hoe ver we kunnen komen in het groeien naar een meer volwassen relatie.

Daarop aansluitend wordt van onze kant nogmaals verhelderd dat wij vandaag niet de culturele sector vertegenwoordigen, met een formeel mandaat, maar dat wij wel met dit soort overleggen en samenwerking een nieuwe vorm willen geven aan de relaties tussen de culturele sector en de overheid en met andere maatschappelijke domeinen. Wij zoeken binnen de sector brede samenwerking rond een gemeenschappelijk overstijgend belang.

Vanuit deze invalshoek zijn wij na dit gesprek zeer gemotiveerd om de vanochtend gemaakte afspraken aan te gaan. Wij gaan daarvoor medewerking en mandaat vragen aan meerdere partijen in het veld om met hen een strategische samenwerkagenda verder uitwerken.

Elkaar bedankend wordt de minister door de kamerbeheerder alsnog meegenomen naar zijn volgende afspraak.

30 mei 2008
Bert Holvast

* Er hebben inmiddels drie gesprekken plaatsgevonden tussen de Cultuurformatie en minister Plasterk. De delegaties uit het culturele veld bestonden in wisselende samenstelling uit de volgende personen: Hans Onno van den Berg (VSCD), Doreen Boonekamp (Nederlands Film Festival), Richard Hermans (Erfgoed Nederland), Ties Hilgers (Muiderslot), Peter IJzerman (Contactorgaan Nederlandse Orkesten, Herman Leisink (FNV-Kiem), Bertien Minco (Cultuurformatie), Victor Moussault (Mauritshuis), Jet de Ranitz (Nederlands Dans Theater), Tom de Rooij (Kunstfactor), Martijn Sanders, Henk Scholten (Theater Instituut Nederland), Connie Verberne (Koninklijke Vereniging van het Boekenvak), Siebe van de Weide (Museumvereniging), Janneke van der Wijk (Muziek Centrum Nederland), Bert Holvast (Federatie van Kunstenaarsverenigingen) en Mirte Eggenkamp (Wmij). Zie voor de verslagen van 01-05-2007 en 19-06-2007 zie: www.cultuurformatie.nl